

El factor metropolità

JOAN TRULLÉN / Director de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

AVUI, 13 de juny del 2010

Molt de tant en tant coincideixen en el temps processos aparentment deslligats però la simultaneïtat dels quals obeeix a una explicació comuna. Explicació profunda però que no es manifesta de manera clara. Em refereixo, per un cantó, a la immediata discussió del projecte de llei de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i a l'adopció en les darreres setmanes d'importantíssims paquets de política econòmica per part dels diferents governs d'Estats europeus o de regions i comunitats autònomes. ¿Coincidència merament cronològica, o hi ha quelcom més profund que explica l'adopció de mesures de gran abast en l'àmbit polític? Sense voler establir relacions causals entre la necessitat d'afrontar la crisi econòmica i la presa de decisions a l'entorn del sistema d'institucions de gestió de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, el fet és que aquest procés es dona en unes especials circumstàncies de crisi econòmica.

JO ESTIC CONVENÇUT QUE HEM D'APROFITAR LA CRISI econòmica per procedir a fer grans reformes pendents. Que si no ho fem ara quan vingui la recuperació econòmica tendirem a diferir l'adopció de decisions absolutament convenients i fins i tot necessàries per tornar al camí del creixement sostingut de les nostres economies. Que afrontar els problemes estructurals (incloent-hi els institucionals) és una condició necessària per sortir enfortits de les crisis.

EN EL CAS DE LA INSTITUCIONALITZACIÓ de l'Àrea Metropolitana de Barcelona podem dir que el projecte de llei arriba amb un retard realment insòlit. Es pot fer tard una o dues legislatures. Però fer tard sis legislatures és, si m'ho permeten, fer salat. I d'aquest retard hi ha responsables polítics ben coneguts. Perquè fa falta coratge polític per afrontar les grans reformes institucionals metropolitanes i també visió i sentit de la oportunitat. I no ho dubtin: la construcció de l'AMB és una reforma institucional de gran abast.

L'AVANTPROJECTE DE LLEI PLANTEJA un Àrea Metropolitana "petita", formada pels municipis que avui formen part d'alguna de les tres institucions metropolitanes que van substituir la Corporació Metropolitana de Barcelona dissolta pel govern de CiU l'any 1987. És sens dubte un àmbit restringit, però, com afirmava fa pocs dies a Sabadell Antoni Balmón, alcalde de Cornellà i vicepresident de la Mancomunitat de Municipis de l'AMB, es tracta d'una proposta de delimitació pragmàtica i operativa. Que parteix del fet que ja avui tots i cadascun dels trenta-sis municipis inclosos en aquest àmbit metropolità tenen experiència de treball conjunt dins de, com a mínim, una de les institucions metropolitanes: l'Entitat Metropolitana dels Transports, l'Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus i la Mancomunitat de Municipis de l'AMB.

LES COMPETÈNCIES QUE CORRESPONEN A LA NOVA ÀREA metropolitana són les d'urbanisme (elaboració d'un nou pla d'ordenació urbanística metropolità), transport i mobilitat, aigües, residus, infraestructures d'interès metropolità, desenvolupament econòmic i social i cohesió social i territorial. És a dir, un ampli conjunt de competències que permetran teixir el nucli central de la metròpoli amb polítiques d'abast local

importantíssimes i que afecten de ple la vida quotidiana dels seus residents i de les seves empreses.

CONVÉ ASSENYALAR QUE JA AVUI LA DINÀMICA econòmica i de mobilitat dels municipis inclosos en la proposta de l'AMB és una dinàmica que mostra un elevat grau d'integració. El conjunt dels 36 municipis presenta un elevat grau d'integració de les relacions residència-treball. Per contra, municipis com Sabadell, Terrassa, Mataró, Vilafranca del Penedès i Vilanova i la Geltrú presenten un nivell molt més elevat de funcions urbanes pròpies, amb un elevat grau d'autocontenció i amb incidència en els municipis que conformen submercats de treball locals consolidats. Però no ens enganyem: la dinàmica metropolitana mesurada amb tècniques estadístiques comprovades permet detectar una gran ampliació de l'àmbit metropolità de Barcelona cap als municipis de la Regió Metropolitana i més enllà, cap a Girona, Reus-Tarragona-Valls i Manresa, Igualada i Vic.

I AVUI, EN PLENA CRISI ECONÒMICA, LA PROPOSTA de construcció institucional de l'AMB és un gran pas endavant que demostra voluntat política de plantejar solucions concretes a problemes tan reals per al ciutadà com els que afecten la seva mobilitat, la residència, l'aigua o els residus. I aquí és on el factor metropolità esdevé essencial en la sortida de la crisi. Precisament en aquest espai metropolità de Barcelona hi ha instal·lades les bases econòmiques que permetran la sortida de la crisi. Són l'espai central d'una metròpoli crucial per a l'esdevenidor econòmic de la nostra economia. Si les noves polítiques econòmiques exigeixen seleccionar les inversions (com afirma Alemanya), cal prioritzar objectius i optimitzar els recursos.

NO EN TINGUIN CAP DUBTE: AQUESTA METRÒPOLI és crucial per a la sortida de la crisi de l'economia catalana, de l'economia espanyola i de l'economia d'una part rellevant del sud-oest d'Europa. S'exigeix ser reconeguda en la seva dimensió i que això comporti prioritzar-la respecte d'altres metròpolis o espais urbans europeus. El factor Barcelona compta; la institucionalització de l'AMB és un gran pas endavant.